

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การหลอมรวมอุดมการณ์ เฟมินิสต์ ประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน: ศึกษาผ่านประสบการณ์ สุณี ไชยรส (Synthesizing Feminism, Democracy and Human Rights: Sunee Chaiyarose's Self-Portrait)
ชื่อผู้เขียน	นางสุณี ไชยรส (Mrs. Sunee Chaiyarose)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ระดับปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิลาสินี พิพิธกุล
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เขียนถึงประวัติศาสตร์ยุคใกล้ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวต่อสู้ของผู้หญิง โดยผู้หญิงที่ร่วมอยู่ในขบวนการต่อสู้นั้นโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการในแนวคิดและบทบาทของผู้หญิง จากช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 จนถึงครบรอบ 30 ปี 14 ตุลา 2546 ในวิทยานิพนธ์นี้เรียกว่า เฟมินิสต์ 14 ตุลา

การศึกษานี้มุ่งจะค้นคว้าว่า แนวคิด และประสบการณ์ ในการเคลื่อนไหวของ 'เฟมินิสต์ 14 ตุลา' มีกระบวนการหลอมรวมอุดมการณ์เฟมินิสต์ อุดมการณ์ประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนอย่างไร มีปัจจัยอะไรที่ผลักดันการหลอมรวมอุดมการณ์ทั้งสาม และอุดมการณ์การหลอมรวมนี้ส่งผลต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ยุทธวิธี ในการเคลื่อนไหวต่อสู้ของ เฟมินิสต์ 14 ตุลา ที่ผ่านมา และต่อทิศทางการเคลื่อนไหวในอนาคตอย่างไร

เนื่องจากมีเอกสาร บันทึก ที่เขียนถึงเรื่องราวเหล่านี้้อยมาก ขณะที่ขบวนการผู้หญิง มีบทบาทหลายมิติ และเคลื่อนไหวกันอย่างกว้างขวาง การศึกษานี้จึงกำหนดขอบเขตที่จะศึกษาแบบสตรีนิยม จากประสบการณ์โดยตรงของผู้หญิงที่อยู่ในขบวนการ เฟมินิสต์ 14 ตุลา บางส่วน โดยเน้นที่ชีวิตและการต่อสู้ของผู้ศึกษาเอง ร่วมกับเพื่อนพ้องที่ผ่านการต่อสู้คัดค้าน เผด็จการร่วมกัน เข้าร่วมการต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรมในสังคม ที่สำคัญคือยังมีการเคลื่อนไหวรณรงค์ในมิติของเฟมินิสต์มาจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มผู้หญิงที่มีบทบาทในยุค 14 ตุลา การตรวจสอบข้อเท็จจริงจากบันทึกและเอกสารจำนวนมาก เพื่อประสานเรื่องเล่ากับความถูกต้องของข้อเท็จจริงให้มากที่สุด ด้วยความเชื่อมั่นว่า

ประสบการณ์ของฉันและเพื่อนพ้อง มิใช่เรื่องส่วนตัวเท่านั้น แต่มีเรื่องราวแห่งประวัติศาสตร์
ซ้อนทับอยู่ด้วย และสามารถนำประสบการณ์นั้นมาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบและสรุปบทเรียนการ
ต่อสู้ จนถึงการพัฒนายุทธศาสตร์ยุทธวิธีของขบวนการเฟมินิสต์ เพื่อให้มีทิศทางที่ถูกต้องและมีพลัง
ยิ่งขึ้น

จากผลของการศึกษาผ่านประสบการณ์ ซึ่งอาจเริ่มต้นการต่อสู้แบบกระจายตามจุด
เน้นหนักของแต่ละคน แต่ละองค์กร แต่เมื่อผ่านกระบวนการหลอมรวมท่ามกลางการต่อสู้ ก็ก่อ
รูปเป็นอุดมการณ์เฟมินิสต์ที่ลึกซึ้งและชัดเจนขึ้น เป็นอุดมการณ์ที่เชื่อมโยงกับประชาธิปไตย
และสิทธิมนุษยชน ที่คำนึงถึงมิติหญิงชายในทุกการเคลื่อนไหว และที่สำคัญคือมุ่งหวังการยุติ
ระบบคิดและวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ นอกจากนี้ปัจจัยผลักดันต่างๆที่เกี่ยวข้องกับแต่ละบุคคล ยังมี
ปัจจัยทั้งบวกและลบภายในสังคมไทย ปัจจัยจากกระแสทางสากล แต่ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะ
หลอมรวมอุดมการณ์ทั้งสามให้เกิดจิตสำนึกและมั่นคง คือการเรียนรู้และพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ
ท่ามกลางการเคลื่อนไหวต่อสู้เท่านั้น

ทิศทางและแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ของเฟมินิสต์ 14 ตุลา สรุปได้ว่า อุดมการณ์
เฟมินิสต์ที่หลอมรวมกับประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน จะเป็นอุดมการณ์ที่ดีงามเพื่อทุกคน
โดยมีเป้าหมายเพื่อยุติระบบคิดและวัฒนธรรมระบบชายเป็นใหญ่ อันจะนำไปสู่ความเสมอภาค
หญิงชายในทุกมิติ ยุติการเอาวัดเอาเปรียบ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคนทั้งหญิงชาย โดย
เคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติใดๆ และมีความเท่าเทียม
กันในโอกาสตามศักยภาพของแต่ละคนอย่างแท้จริง แต่ทุกคนจะตระหนักและมีจิตสำนึกได้ต้อง
ผ่านการลงมือเปลี่ยนแปลง ทั้งตัวเอง ครอบครัว และสังคม

ทั้งนี้ ทิศทางในเชิงยุทธวิธีคือ เมื่อยอมรับว่าไม่อาจมีความคิดและจิตสำนึกที่เกิดขึ้น
ได้เองอย่างสำเร็จรูป จึงต้องสามัคคีหญิงชายให้กว้างขวางที่สุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่
กระบวนการหลอมรวมอุดมการณ์ทั้งสามร่วมกันท่ามกลางการต่อสู้ โดยยึดหลัก ‘แสวงจุดร่วม
 สงวนจุดต่าง’ ทำงานแบบเครือข่ายทุกมิติ ในขณะเดียวกันก็ต้องยึดหลัก ‘ทั้งสามัคคี ทั้งต่อสู้’
โดยที่ขบวนการเฟมินิสต์เองจำเป็นต้องเข้าร่วมหรือสนับสนุนการต่อสู้กับกลุ่มประชาธิปไตย ประชาสังคม
 และการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง ในขณะเดียวกัน ก็ต้องพยายามสร้าง
ความตระหนักต่อกลุ่มที่ต่อสู้ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนด้วยว่า การต่อสู้เพื่อสิทธิในเนื้อตัว
ร่างกายของผู้หญิง ความเสมอภาคในโอกาส และการมีส่วนร่วมของหญิงชายที่เหมาะสมในการ
ตัดสินใจทุกระดับ ไม่ใช่ประเด็นเฉพาะของผู้หญิงเท่านั้น แต่เป็นภารกิจที่จำเป็นร่วมกันของนัก
ประชาธิปไตย และนักสิทธิมนุษยชนอย่างสำคัญด้วย